

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

Дроздович Наталія Юріївна,

ст. викл.

Національний технічний університет України "КПІ"

В статті розглядається підхід, який полягає у поєднанні спеціалізованих мовноорієнтованих навчальних засобів з універсальними системами електронної освіти. Автор пропонує використовувати спеціалізовану систему e-Xplore Technical English!®, розроблену в Лейпцігському університеті прикладних наук у поєднанні з широко розповсюдженою системою MOODLE. Дистанційні курси для самостійної роботи студентів, створені на кафедрі англійської мови технічного спрямування №2 НТУУ "КПІ", орієнтовані на застосування в галузі технічних наук.

Ключові слова: електронна освіта, підвищення кваліфікації, сайти, MOODLE, e-Xplore Technical English!®, он-лайн, аудіювання, читання, письмо.

Електронну освіту було впроваджено на межі століть перш за все як засіб скорочення витрат на навчання і перекваліфікацію або підвищення кваліфікації персоналу на підприємствах. Розглянемо наскільки витратною є освітня галузь особливо в сфері підвищення кваліфікації та пристосування умов праці свіжих випускників вищих навчальних закладів. Великою заслугою провідних корпорацій стало розуміння великої ефективності розробки і впровадження засобів електронної освіти. Дійсно електронну освіту було впроваджено на межі століть перш за все як засіб скорочення витрат на навчання і перекваліфікацію або підвищення кваліфікації персоналу на підприємствах.

Підприємства змушені витратити великі кошти на пристосування випускників до виробничої діяльності. За деякими оцінками ці кошти сумірні за витратами на одержання вищої освіти. Роботодавці вважають, що університети нездатні належним чином приготувати випускників зокрема на їх думку випускники університетів не знають, як влаштовано сьогоdnішній діловий світ їм бракує елементарних ділових якостей, зокрема як оперувати часом, як жити у суспільстві, яке скоро зірветься із-за його складності, як писати ділові листи та вести ділову документацію, як провести збори та написати протокол. Взагалі як привити студентам нахил до творчої діяльності. В наших умовах проблема усугубляється тим, що всіма цими якостями вони повинні володіти не тільки рідною, а також англійською мовою.

Ось деякі конкретні скарги. На думку Валерія Пекара представника Ради ІТ директорів України на післядипломну перекваліфікацію випускників потрібно витратити не менш ніж два роки. ІТ директори вважають, що випускники навіть престижних українських вузів не отримали необхідних базових знань компанії повинні витратити багато коштів на перекваліфікацію випускників, якщо вони хочуть щоб вони щось знали.

За даними Кіран Люїса [e-Learning surveys] з консалтінгової фірми Кортон за витрати на навчання в США на початок 2001 року складали вже 3.5 мільярда доларів, 5 мільярдів доларів в світовому масштабі з перспективою зростання їх до 50 мільярдів в 2010 році. Практика показала, що ці цифри не були завищеними.

Тому відправною точкою став 2001 рік. 43% бізнесу знаходяться в процесі впровадження електронної освіти. 19% бізнесу вже користувалися електронною освітою для підвищення кваліфікації та 39% припадало на великий бізнес (10.000 або більше службовців), які надавали бізнес тренінги за допомогою електронної освіти. Було встановлено, що електронна освіта надає величезні переваги зокрема підвищує продуктивність праці на(67%), зменшує затрати на навчання (60%), зменшує плинність кадрів (45%).

Важливо, що Європа вже на початку сторіччя визнала необхідність вживання кардинальних заходів по інформатизації всього суспільства. Європейською Комісією була проголошена програма розбудови інформаційного суспільства в Європі [eEurope 2002], яка включає 6 складових частин: електронний уряд, бізнес, охоплення інформаційним суспільством всіх сфер життя не зважаючи на етнічне походження на географічне розташування та фізичні особливостями, застосування електронних інформаційних технологій в охороні здоров'я, представлення інформаційного простору в електронному вигляді і, що найважливіше з точки зору нашого розгляду, електронну освіту.

Європейська Комісія в плані справ з питань електронної освіти визначила суть європейського освітнього простору як використання нових мультимедійних технологій та Інтернет для покращення якості навчання полегшуючи доступ до ресурсів та сервісів а також віддалені обмін та співпрацю. Наступним кроком стало визнання електронної освіти необхідним атрибутом Болонського процесу [Bologna 2004].

Великим успіхом академічної сфери можна вважати розуміння важливості електронної освіти в практиці вищих навчальних закладів. Спочатку виключно як форми дистанційної освіти, пізніше прийшло розуміння електронної освіти як можливості значного вдосконалення звичайних форм навчання.

В Європі розпочався інтенсивний процес створення систем електронної освіти та їх впровадження перш за все до вищої школи. Серед найвідоміших системи електронної освіти, створених на засадах відкритого коду, що привели до створення центрів компетентності в електронній освіті, ясна річ, за значної фінансової підтримки Європейського Союзу та національних урядів як приклад, наведемо систему ILIAS (Integriertes Learn-, InformationaB, und Arbeitskooperations System) з університету в Кельні [Competence Center] або розроблену в університеті Мюнстера систему OpenUSS (Open University Support System) [E-Learning-Kompetenzzentrum]. Особливого розповсюдження, зокрема також в Україні набула система MOODLE (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment) [MOODLE], дещо скромніша за спектром засобів, але відповідно простіша у розповсюдженні і застосуванні. Про це свідчать хоча б наведені на офіційному сайті системи дані про зареєстрованих партнерів і користувачів системи. Систему локалізовано 78 мовами і розповсюджено в 209 країнах світу. Ця спільнота налічує 804342 користувачів. зареєстрованих на головному порталі. Загальна кількість користувачів може виявитися значно більшою, оскільки реєстрація не є обов'язковою. Український сектор налічує 115 зареєстрованих сайтів, серед яких КПП, КДУ, Києво-Могилянська Академія та багато інших. Для порівняння Чілі налічує 590. Тайвань – 610. Таїланд -691, Ко-

лумбія – 944. Сполучене Королівство – 2882. США – 8061 зареєстрованих сайтів в використанні системи MOODLE.

Зрозуміло, що такий масштаб розповсюдження системи MOODLE істотно вплинув на вибір кафедри англійської мови професійного спрямування №2 НТУУ "КПІ". Під керівництвом автора на кафедрі ведеться робота по створенню електронних курсів для авіа-та ракетобудування та авіоніки. В процесі цієї роботи були виявлені як переваги системи, так і її недоліки, викликані недостатнім рівнем її спеціалізації. З точки зору розвитку можливостей системи MOODLE на особливу увагу заслуговує система вивчення англійської мови професійного спрямування e-Xplore Technical English!®, створена в Лейпцигському університеті прикладних наук під керівництвом проф. Уве Беллманна [e-Xplore]. Позиція авторів системи полягала у чіткому аналізі потреб і створенні силами студентів власної розробки, спрямованої на задоволення цих потреб. Результат виявився більш, ніж вдалим. Біля половини навантаження з вивчення англійської мови технічного спрямування вдалося перевести в он-лайн, звільнивши викладацький склад для підготовки і розвитку електронних курсів. Про успіх проекту можна судити з чисельних нагород, серед яких eureka 2006 (LEARNTEC в Карлсруе), 2009 (CEBIT в Ганновері; didacta 2005 (Koeln Messe, 4. Blended Learning Symposium), 2009 (didacta Bildungsmesse в Ганновері); Comenius-Siegel 2006 (Jahrestagung ESEC & GPL Відень); 2007 (Comenius-Auszeichnungsveranstaltung Multimedia in Europa, Берлін), 2008 (Tagung der Gesellschaft fur Padagogik und Information (GPI), Берлін) та інші.

В доповіді [Uwe Bellmann 2006] наводяться найважливіші характеристики системи. Зокрема вона покриває навчання протягом двох семестрів обсягом 45-60 годин або 2 години на тиждень. При такому порівняно незначному обсязі аудиторного навантаження (на факультеті авіаційних та космічних систем навчання триває 8 семестрів і складає 286 аудиторних годин) інтенсивність навчань забезпечує можливість одержання студентами сертифікату, офіційно прирівняного до рівня C1.1 за загальноєвропейською системою оцінювання мовної компетентності [CEFR].

Застосування системи електронного навчання дозволяє винести в он-лайн аудіювання і читання, кероване письмо і мовлення, вивчення граматики і термінології на рівні Mittelstufen. При цьому звільняється аудиторний час для інтенсивного тренування в усному спілкуванні та інших традиційних аудиторних форм занять.

Особливе місце в електронному курсі англійської мови професійного спрямування займає вивчення професійної термінології. Система e-Xplore Technical English!® дає солідну базу для створення ефективних методик вивчення професійної термінології за різними галузями знань. Вона полягає у комбінуванні традиційних і мультимедійних засобах навчання. Під керівництвом автора на кафедрі було розпочато роботу по створенню мультимедійної підтримки для словника термінів у галузі авіації.

Важливою рисою систем електронної освіти служить застосування електронних засобів комунікації (форумів, чатів, списки частих питань) у комбінації з приєднанням додаткових ресурсів і джерел інформації. Серед них електронні підручники, як, наприклад, [Дроздович, Вадаська 2009] і навіть цілі бібліотеки допоміжних матері-

алів, які дозволяють познайомити студентів із сферами, що звичайно вимагають високого рівня знань і писемної культури. Сюди відносяться матеріали, корисні для підготовки заяви на одержання робочого місця (job application), автобіографії (CV), супроводжувальних листів (covering letter), співбесід (interview), ділових презентацій (business presentation), електронної кореспонденції (e-mail correspondence), ділових телефонних розмов (telephoning) та інші.

Електронні засоби контролю дозволяють викладачам мати повне уявлення про інтенсивність і якість навчання он-лайн кожного окремого студента на тижневій і семестровій основі. Це дає змогу легкого запровадження кредитно-рейтингової системи, застосування якої забезпечує значний відсоток підсумкової оцінки (60-70%) за роботу в семестрі, залишаючи лише 30-40% оцінки на іспит або залік.

Все разом це пропонує широкий спектр навчальних послуг, призначених значно підвищити інтенсивність і рівень вивчення і володіння англійської мови професійного спрямування, так необхідної для успішного працевлаштування і подальшої службової кар'єри випускників технічних вищих навчальних закладів.

В статье рассматривается подход, который состоит в сочетании традиционных учебных средств изучения языков с универсальными системами электронного образования. Автор предлагает использовать специализированную систему e-Xplore Technical English!®, разработанную в Лейпцигском университете прикладных наук в сочетании с широко распространенной системой MOODLE. Разработанные на кафедре английского языка технического направления № 2 НТУУ "КПИ" дистанционные курсы для самостоятельной работы студентов ориентированы на применение в области технических наук.

Ключевые слова: электронное образование, повышение квалификации, сайты, MOODLE, e-Xplore Technical English!®, он-лайн, аудирование, чтение, письмо.

An integrated approach for combining specialized language oriented learning tools with universal e-learning systems has been described. Specialized system e-Xplore Technical English!® developed at Leipzig University of Applied Sciences has been used in junction with well-known system MOODLE. Distance courses for self-studying students developed at the Second Chair for Technical English are oriented on Engineering.

Key words: e-learning systems, specialized system, distance course, self-studied students.

Література:

1. *Електронний ресурс:* e-Learning surveys: <http://www.hrmguide.net/usa/hrd/e-learning/survey.htm>
2. eEurope 2002. – An information society for all. – Action Plan. European Council, Brussels, 14 June 2000.
3. Bologna and the challenges of e-Learning and distance education, Gent, Belgium, 4-5 June 2004.
4. Competence Center E-Learning, Universitaet zu Koeln. – <http://www.e-learning.uni-koeln.de/>
5. *Електронний ресурс:* E-Learning-Kompetenzzentrum Muenster. – <http://www.ercis.de/ERCIS/research/competencecenter/elearning>, <http://openuss.uni-muenster.de>.
6. *Електронний ресурс:* MOODLE Community. – <http://moodle.org>.
7. *Електронний ресурс:* e-Xplore Technical English!®. – <https://learn.sz.htwk-leipzig.de/wc/main.php>.
8. Uwe Bellmann. Nachhaltiger Einsatz von eLearning in der Hochschullehre Erfahrungen mit dem WebCourse e-Xplore Technical English!®. – 10. Workshop "Multimedia in Bildung und Wirtschaft" 2006. TU Ilmenau, pp. 5-8.
9. CEFR: Common European Framework of Reference for Languages. *Електронний ресурс:* <http://www.wikipedia.org>.
10. Методичні вказівки до самостійної роботи з дистанційного навчання на платформі Moodle для студентів другого курсу факультету авіаційних та космічних систем з дисципліни "Англійська мова" напряму підготовки 6.051101 "Авіа-та ракетобудування" та 6.051103 "Авіоніка" укладачів Н.Ю. Дроздович та С.В. Вадаської.